

A KUTATÁS ALAPÚ TANULÁS KÉSZSÉGEINEK ÉRTÉKELÉSE ÉS FEJLESZTÉSE A SZABADBAN TANULÁS SORÁN

Hégető Katalin

József Attila Általános Iskola, Csíkszereda

Kulcsszavak: kutatás alapú tanulás; szabadban tanulás

A kutatás alapú tanulás a Rocard-jelentés (Rocard és mtsai, 2007) szerint feltételezi az oktatási módszerek megváltoztatását a természettudományos oktatás megújítása érdekében. Szükség van a természettudományos tanulás iránti attitűdök megváltoztatására, hogy a különböző képességszintű tanulók egyaránt aktívan bekapcsolódjanak a tanulási folyamatba. Ugyanakkor szükség van olyan módszerekre, amelyek fejlesztik a természettudományos gondolkodást a tantervi reformok során folyton szűkülő időkeret ellenére.

A SAILS-projekt (Strategies in Assessment of Inquiry Learning in Science) egyik célkitűzése, hogy a kutatás alapú tanulás során fejlesztendő és fejleszthető gondolkodási folyamatok gyakorlati, tanári értékeléséhez stratégiákat dolgozzon ki. Ez jelenti egyrészt az értékelés eszközeinek fejlesztésére, másrészt az értékelési eszközök felhasználásának módjára vonatkozó javaslatokat. A kutatás alapú tanulás során fejlesztendő készségek közül esettanulmányunkban a szabadban tanulás során különösen jól megfigyelhető két készséget választottunk: a kísérletek megtervezésének és az együttműködő viselkedés értékelését. Az értékelés formájául a formatív, szóbeli tanári értékelést, önértékelést, valamint a folyamatos megfigyelést választottuk.

Egy erdei terepgyakorlat során arra a kérdésre kerestük a választ, hogy miért nem kell trágázni, tápoldattal kezelni az erdőtalajt, szemben a cserepes szobanövényekkel.

Előadásomban egy szabadban tartott tanóra fázisait és értékelési stratégiáit mutatom be. A tanulók csoportokba szerveződtek, kidolgozták a kutatási terveiket, célokat fogalmaztak meg, elosztották a munkát a csoporttagok között. Vitáztak egymás között, felelevenítették a fotoszintézisről tanult ismereteket, rájöttek, hogy a lomblevél fokozatosan bomlik le. A kutatómunka során mindegyik csapattag dolgozott és észrevételeivel, megfigyeléseivel gazdagította a csoportmunka eredményességét. A pedagógusnak irányító, kisegítő szerepe volt, csak akkor lépett közbe, ha a csoportmunka akadozott, irányt mutatva a további lépések felé. A csoportmunka értékelése során nemcsak az ismereteket mértük fel, hanem a tanulók képességeinek változásait, illetve szociális kompetenciájuk fejlődését is nyomon követtük. Megfigyelési lapokat töltöttünk ki a csoportmunka alatt, megfigyeltük a tanulók érdeklődésének mértékét, aktivitását, együttműködését, kommunikációját.

A kutatás alapú tanulással szemben gyakran megfogalmazott kritika, hogy idő- és eszköz-igényes, és a szűkös időkeret nem teszi lehetővé az ismeretek kellő mennyiségének átadását. Az ismeretek átadásának mai modelljei szerint a tanár nem mint ismeretközli szerepel, hanem a tudásszerzés koordinátorává lép elő. Ebből adódóan a rendelkezésre álló időkeretben sokkal inkább a gondolkodási készségek fejlesztése a cél, emellett az attitűd formálásával az élethosszig tartó tanulás szeretetének megvalósulása.

A kutatás a SAILS (Strategies for Assessment of Inquiry Learning in Science) FP7-es projekt támogatásával valósult meg.